

مؤسسات ارزیابی برای تلاشی و اجتماعی سنج نبض؛ «ماندگار خیر اطلس» خیریه

شناسه خبر: ۱۲۶۷۳۴ چهارشنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۲ - ۲۲:۳۰

رئیس مرکز امور خیریه سازمان اوقاف و امور خیریه گفت: اگر اعتقاد داریم در امر مشارکت مردمی در امور خیریه موفق نیستیم، دلیلش این است که پژوهش انجام نداده ایم، بنابراین مجموعه‌ها و نهادهایی که کنشگر اصلی امر خیر هستند باید به سمت پیمایش‌ها بروند.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر، نشست ضرورت بررسی انجام پیمایش‌های ملی در حوزه نیکوکاری و نقد و بررسی نخستین موج پیمایش ملی «گرایش مردم ایران به نیکوکاری»، امروز ۲۲ آذرماه با حضور حجت‌الاسلام احمد شرفخانی، رئیس مرکز امور خیریه سازمان اوقاف و امور خیریه؛ غلامرضا غفاری، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران؛ حمزه نوذری، عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی؛ مجید فولادیان، عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد و مدیر علمی پیمایش و

حجت الاسلام علی ملانوری، مدیر مرکز خیر ماندگار به همت مرکز خیریه سازمان اوقاف و امور خیریه با همکاری اطلس خیر ایران در سالن جلسات ساختمان شهید سلیمانی سازمان اوقاف و امور خیریه برگزار شد.

رئیس مرکز امور خیریه سازمان اوقاف در این نشست با بیان اینکه قانونگذاری بدون پژوهش کاربردی موفق نخواهد بود و اثربخشی سیاست‌گذاری نیازمند پژوهش کاربردی است، گفت: مهمترین روش پژوهش، پیمایش است. اگر اعتقاد داریم در امر مشارکت مردمی موفق نیستیم، دلیلش این است که پژوهش انجام ندادهایم.

او تصریح کرد: در زمینه امور خیریه، مجموعه‌هایی مانند کمیته امداد، فراجا، هلال احمر، اوقاف و امور خیریه و دیگر نهادهایی که کنشگر اصلی امر خیر هستند باید به سمت پیمایشها بروند. مجموعه‌های حاکمیتی باید صدای مردم را بشنوند از پیمایشها استفاده کنند، نظام مسائل استخراج کرده و راهکار و برنامه طراحی کنند.

شرفخانی این پیمایش را برای سطح بندی تشکلهای خیریه بسیار ارزشمند دانست و بیان کرد: پیمایشی که انجام شده در رابطه با گرایش مردم به نیکوکاری در این دوره است. در کشور ما از قبل از اسلام مردم گرایش به امر خیر داشتند و در ادبیات قبل از اسلام دیده می‌شود که موضوعات امر خیر وجود داشته تا جایی که در تاریخ برخی استانها می‌بینیم که در شهری همه زمین‌ها وقف شده بوده.

او با اشاره به آموزه‌های دینی در ترویج و انجام امور خیر اظهار داشت: گرایش به امر خیر در ائمه معصومین(ع) دیده می‌شود. رسول خدا(ص) هم خیر بودند و هم تشویق به امر خیر می‌کردند. با نگاه به بعد اجتماعی زندگی ایشان متوجه می‌شویم پیامبر(ص) 9 عدد سد ساخته‌اند و همچنین چاه‌هایی برای کشاورزی و وضو... حفر کرده‌اند. دارالشفاء و دارالایتام ایجاد کرده و در کنار مسجد کودکان دایر کرده‌اند.

رئیس مرکز امور خیریه سازمان اوقاف با بیان اینکه در ایران نیز وقف و امور خیریه یک فرهنگ عمومی شده است، خاطرنشان کرد: کاروانسراها، درمانگاه‌ها و توسعه علمی و پژوهشی مدیون امر خیر است و بسیاری از مباحث آموزشی و علمی بر اساس امر خیر توسعه یافته و امروز هیئت‌های مذهبی و اربعین یک حرکت خیرخواهانه است.

او یادآوری کرد: در کشور ما نزدیک به 30 درصد مراکز درمانی و 16 درصد تخت‌های بیمارستانی خیریه هستند و بخشی از مدارس و دانشگاه‌ها خیریه هستند و بسیاری از بازارهای قدیم موقوفه و خیریه هستند و این موارد تنها برای کمک به فقرا نبوده بلکه آینده نگرانه بوده است. حال در پیمایشی که صورت گرفته در نظر داریم نگاه نسل جدید به امر خیر را مورد بررسی قرار دهیم.

فعالیت 5 هزار مؤسسه خیریه در سطح کشور

حجت الاسلام ملانوری، مدیر مرکز خیر ماندگار نیز در این نشست با بیان اینکه تاکنون 5 هزار مؤسسه خیریه شناخته شده و برآورد این است که بر این تعداد افزوده می‌شود و تا پایان سال به 10 هزار مؤسسه می‌رسد، گفت: نهادهای خیریه باید به صورت علمی فعالیت خود را ادامه دهند. تاکنون در زمینه‌های اجتماعی مطالعاتی انجام شده اما اینکه در حوزه امور خیریه مطالعات گسترده انجام شود فقیر هستیم.

ملانوری تصریح کرد: اطلس خیر ایران یکی از پروژه‌های پیمایش است. از سال 1394 طرحی با عنوان خیر ماندگار بنیان گذاشته شده و اینکه یک تشکل و بنیاد خیریه غیر دولتی خود را به این کار مشغول کرده هم با محدودیت مواجه است و در مقابل مزیتی دارد.

او تصریح کرد: افرادی که در کشور در قالب مؤسسه خیریه و گروه جهادی مشغول هستند و یا بانی امر خیر هستند و اقدام به کاری مهم یعنی سوق دادن کار خیر و رساندن آن به مدیریت دانش بنیان بهره ور کرده‌اند، مسیر طولانی در پیش دارند که بدون حمایت دستگاه‌های حاکمیت امکان پذیر نیست.

ملانوری با بیان اینکه اقدامات در این پیمایش بر سه محور پیش رفت، اظهار داشت: یکی ارتباط با اساتید بوده که با دانشگاه تربیت مدرس، علم و فرهنگ و تهران همکاری داشتیم دیگری ارتباط با نهادهای حاکمیتی مانند سازمان اوقاف بوده است و معتقدیم هرچه گفتمان نهادهای خیریه و نهادهای حاکمیتی بیشتر باشد به امر خیر کمک کردیم و ضلع سوم فعالان امر خیر هستند و در حوزه‌های آموزش و پژوهش با همکاری این سه ضلع پیش رفته‌ایم.

اطلس خیر ماندگار، تلاشی برای ارزیابی مؤسسات خیریه

مدیر مرکز خیر ماندگار با اشاره به اینکه یکی از پروژه‌های این مرکز "اطلس خیر ماندگار" است، گفت: تاکنون 5 هزار مؤسسه خیریه شناخته شده و برآورد این است که بر این تعداد افزوده می‌شود و تا پایان سال به 10 هزار مؤسسه می‌رسد.

او ادامه داد: این اطلس ارزیابی مؤسسات را انجام می‌دهد و تاکنون دو هزار مؤسسه پایش شده و محصول دیگر پیمایشی است که امروز مورد بحث است. برای خیران مهم است که نیاز و تمایل مردم را بدانند تا برنامه‌های خود را بر این اساس تنظیم کنند و برای سیاست‌گذاران نیز مهم است که داده‌های قابل اتکا داشته باشند تا برنامه‌ریزی صحیح صورت پذیرد. عالمان نیز به دنبال این هستند که که نهادهای خیریه به صورت علمی فعالیت خود را ادامه دهند. تاکنون در زمینه‌های اجتماعی مطالعاتی انجام شده اما اینکه در حوزه امور خیریه مطالعات گسترده انجام شود فقیر هستیم.

مدیر مرکز خیر ماندگار یادآوری کرد: در زمینه پیمایش‌های سطح ملی تجربه‌های موفق داریم اما در زمینه گرایش مردم به نیکوکاری پیمایش نداشته ایم. در یک مؤسسه خیریه با توانایی و نیروی انسانی محدود و کمبود زیرساخت لازم توان کار گسترده را نداشتیم اما موظف بودیم به قدر وسع در میدان قرار گیریم و به همین منظور کارگروهی تشکیل شد و مطالعات اولیه انجام شد و با همکاری دانشگاه فردوسی و سازمان اوقاف و امور خیریه به نتیجه رسید.

او با بیان اینکه عدم شفافیت از موضوعات گریبانگیر امر خیر است، گفت: در گزارش‌های شهودی میزان سرمایه بسیاری در امر خیر به صورت فعال وجود دارد که برای مصرف بهینه و بهره‌ور بودن باید مورد بررسی قرار گیرد. امیدواریم استمرار پروژه پیمایش نیکوکاری در ایران در این زمینه اثرگذار باشد.

نبض‌سنج اجتماعی در ارزیابی فعالیت‌های خیریه

غفاری، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، نیز در این نشست با بیان اینکه حیات اجتماعی بدون توجه به امر خیر و نیکوکاری مبنایی ندارد گفت: انجام این کار مهم بسیار ضرورت دارد. پیمایش به نوعی نبض‌سنج اجتماعی است. مثل پزشکی که وقتی مشکل پیدا می‌کنیم و نزد او می‌رویم ابتدا نبض شخص را بررسی می‌کند تا به تشخیص برسد و نسخه درمان بدهد.

او با اشاره به اینکه پیمایش در کشورهای مختلف سابقه طولانی دارد، اظهار داشت: در همه کشورهای موفق که بهتر

مناسبات اجتماعی را سامان داده‌اند این جنس کارها را به وفور می‌بینید. اگر امر خیر را وظیفه شرعی و ملی حساب کنیم باید به سامان در حوزه خیر دست پیدا کنیم و سیاست‌گذاری صحیح داشته باشیم که نیاز به پیمایش و کسب داده وجود دارد.

این استاد دانشگاه عنوان کرد: در کشور ما این ضرورت 50 سال است که مطرح است. اولین پیمایش ملی به سال 1353 برمی‌گردد. پژوهشکده ارتباطات و توسعه این کار را شروع کرد و در نظر داشت آینده جامعه ایران را بداند. برای این امر باید وضعیت حال احصا شود و یکی از راه‌ها پیمایش است. گزارش اولیه آن پیمایش منتشر شد اما دستگاه‌های اجرایی از پیمایش خوششان نمی‌آیند و به همین دلیل در سیاست‌گذاری خیلی موفق نیستند. در سال 96 آن پیمایش منتشر شد با عنوان صدایی که شنیده نشد.

او تصریح کرد: در شورای فرهنگ عمومی و وزارت ارشاد بعدها به نوعی مطرح شد که این کارها باید صورت گیرد در سال 79 و 81 اقداماتی انجام شد اما در مقیاس ملی کاری انجام نشد و بعد در سال 94 اقداماتی در حوزه دین صورت گرفت. درواقع بخشی از توسعه علمی در گرو داشتن این داده هاست.

غفاری بیان کرد: نیکوکاری امر تاریخی و اجتماعی است و گذشته بلندی دارد و پادزهری برای مشکلات است درواقع رسیدن به رونق حیات اجتماعی در گرو فعالیت نیکوکاری است که صورتهای مختلف پیدا می‌کند و خود را در قالب‌های کنشی مختلف نشان می‌دهد.

او با اشاره به اینکه جوامع با مسائل عدیده مواجه هستند، خاطر نشان کرد: باید ببینیم در مواجهه با شرایط سخت چه اقدامی انجام می‌شود. باید به اجتماع برگردیم و آنچه این چرخش را به وجود می‌آورد احیاء نهادهای اجتماعی است. وقتی گرایش‌های افراد را در پیمایش می‌بینیم متوجه می‌شویم باید نهادهای شیوه خود را تغییر دهند. پیمایشها تذکر می‌دهند که چه اتفاقاتی پیش رو هست و برای مجموعه‌ها کارساز هستند.

او ادامه داد: این پیمایش که صورت گرفته یک پیمایش مبتنی بر چارچوب نظری است و می‌شد که طرح مسأله به گونه دیگری باشد. هدف این بوده که گرایش مردم به نیکوکاری چگونه است؟ وقتی سراغ مساله می‌رویم حتماً مشکلی احساس کرده ایم و گویا آشفتگی‌هایی در این حوزه ما را به این بررسی رسانده است.

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران تصریح کرد: سازهای که پیمایش انجام می‌دهید سازه غنی است و از دستگاه سنجشی استفاده شده است. شیوه‌های مختلف برای جمع‌آوری داده داریم و شیوه‌ای که اینجا انتخاب شده شیوه آسانی

است. نظرسنجی‌ها ساده هستند و وقتی وارد پیمایش می‌شویم استفاده از پرسشنامه آنلاین کاستی‌هایی دارد اما گاهی اجتناب ناپذیر است.

غفاری با تأکید بر اینکه وقتی ادعای تعمیم را در پیمایش داریم نمونه باید جامعه کل را نمایندگی کند، اظهار داشت: به نظرسنجی که مراجعه می‌کنیم یک فرد ممکن است چند شماره داشته باشد و رسیدن به عدد 2023 برای این حجم از جامعه به نظر می‌رسد اگر با حجم بیشتر انجام می‌شد دست ما را برای تعمیم دادن بازتر می‌کرد.

او تصریح کرد: رابطه با متغیر سن در گزارش آمده زیر 25 سال درحالی‌که باید گفته می‌شد بین 15 تا 25 سال در رابطه با طبقه اجتماعی بزرگنمایی وجود دارد در حوزه صدقه که 81 درصد گفته‌اند در ماه یکبار صدقه داده‌اند بزرگنمایی نشان داده می‌شود وقتی حجم نمونه بالا رود باید بدانیم روی چه موضوعی کار پیمایش انجام می‌دهیم بر این اساس نمونه انتخاب شود در پیمایش استانی کمتر از 300 نمونه نباید داشته باشیم.

انتهای پیام/

انتهای پیام/